

קדן קימת לישראל
מינהל פיתוח הקרקע

אגף היעוץ

מס' 1
תשרי תשכ"ז

ה ת ו כ ו

עמוד

2	דבר המערכת
3	מהנעשה באגף היעור
5	לזכרו של אפרים יעקובוביץ
6	תקציר תוכנית חידוש יער שער הגיא (צפון)
8	ניצול מירבי של משאבי יער
10	יעור במרצות שכנות
12	גידול רציני של אריפות יער בעולם
14	טיול חודש

עלון לעובדי אגף הייעור

עירון

בשנים האחרונות חלה התרחבות גדולה בהיקף היערות, בהיקף העבודה ביערות, (תוך דגש על אינטנסיביות הטפול) ובתחומי העיסוק של האגף כגון - חניונים ומוקדי נופש, פתוח החורט הטבעי ועוד...

התרחבות זו הביאה למצב בו מרבית העובדים יודעים ומעורבים במידה מועטת בנעשה ברחבי האגף, מעבר לתחום המסוים שבו הם עצמם עוסקים. הקטר, חלופי האנפורמציה והיכולת ללמוד האחד מנסיונו של השני נעשו קשים ומורכבים יותר.

לכן, יש לדעת, צורך בעלון השייך לעובדי אגף הייעור והמיועד להם.

בין מטרתיו החשובות של העלון אפשר לציין :

(א) אנפורמציה על הנעשה באגף בכל התחומים, מגמות ותכניות של האגף.

(ב) העלון ישמש במה להתבטאות של עובדי האגף בכל תחום הנראה להם כראוי לבטוי, החל בנושאים מרכזיים הקטורים למדיניות האגף וכלה בנושאים מקצועיים, נושאים בתחום יחסי העבודה באגף וכו'...

(ג) בנוסף ל"ליערן", המביא בעיקר תוצאות של מחקרים בתחום היערני, נביא בעלון תקציר של תוצאות המחקרים והנחיות בדבר אפשרות ייסוס המחקרים בעבודת הייעור. אין ספק שתהיה בכך תרומה להעלאת הרמה המקצועית של היערנים.

(ד) להרחבת מקורות המידע לעובדי הייעור יהיה בעלון מדור לתרגום מאמרים בנושאים יערניים מהעתונות המקצועית של ארצות אחרות.

אני מטוכנע שעלון זה יתרום בעתיד לרמה המקצועית של עובדי האגף ולגיבוש תחושת הצוות של כל עובדי האגף. אך תרומה זו תתאפשר באם כולכם תראו בעלון זה במת בטוי שלכם ותחננו בו, בטוי לדעותיכם.

מרדכי בן-פורח

מטנה למנהל אגף הייעור

ד ב ר ה מ ע ר כ ת

עלון זה הרואה אור לראשונה באגף היעור, יופיע אחת לחודשיים במתכונת צנועה ופשוטה.
בעלון בכורה זה נעלה את זכרו של אפרים יעקובוביץ ז"ל שנפטר לאחר מחלה ממארת בחאריך
13.9.76.

העלון יכלול מדורים קבועים :

1. דבר המערכת
2. מהנעשה באגף היעור - מידע על תוכניות נוכחיות ועתידיות לפתוח ונהול יערות שונים.
במדור זה יופיעו כתבות של היערנים וכחובת.
3. יעור בחו"ל - תרגומי מאמרים וחדשות בתחום היעור בחו"ל.
4. מדור אינפורמציה - שיכלול נושאים שונים :
מינויים חדשים באגף, מדור אישי-ברכות, חדשות העובדים, מכתבים למערכת.
5. טיול החודש
כתובת המערכת : ר. יעקבי, פס הירק - ק. חיים.
חברי המערכת : י. קפלן, ש. בצלאל, ר. יעקבי.

מהנעשה באגף היעור

הנהלת אגף היעור נערכה עתה לקדום ולביצוע 2 נושאים עיקריים, האחד הכנת תוכנית החומש המציבה את היעדים העיקריים של אגף היעור לחמש השנים הבאות, והשני - הכנת תוכנית לניהול משק היער (יסודות לרישום ולמעקב).

להלן מספר מילים על כל נושא.

תוכנית החומש - היעדים העיקריים של אגף היעור ל-5 השנים הבאות הינם :

1. נטיעה חדשה - מתוכננת, מגוונת בהיקף של 20 אלף דונם לטנה.
2. "נטיעות מיוחדות" - לפי הנדרש.
3. חורש טבעי - יוטם דגש על פתוח החורש הטבעי לצורכי נופש בהיקף של כ-5000 דונם.
4. פתוח היערות לרווחת הציבור - תמטך המגמה הקימה ויפותחו אחרי מוקדי נופש ארציים, אזוריים ומקומיים.
5. טרותי רווחה לאוכלוסייה נזקקת - תודגש המגמה של פתוח פארקים שכונתיים ליד עירות פתוח וליד מוקדי אוכלוסייה וחבוצענה נטיעות בישובים.
6. גבוש עתודה של כח אדם יערני - תבוצע פעילות ענפה לקדום ההסכלה של כוח האדם הקיים ולאבטחת עתודת יערניים ע"י גיוס כח אדם אקדמאי מעולה והשלמת השכלתו בתחומי היעור. כמו כן יורחב היקף המחקר היערני.
7. מיסוד הספול ואחזקת הרכוש היערני הקיים - פתוח מערכת רשות דווח ומעקב על אינוונטר היערות הקיים, ותכנון ספולו ונהולו לטווח ארוך, בינוני וקצר (ראה בהמשך).
8. תפוקת עץ - תוצרת עץ - תמטך המגמה להגברת פעולת הדלול שתאפשר טרוק של 100 אלף טון לטנה, ותורחבנה 5 הנגריות הקימות.
9. מרעה טבעי - על אגף היעור להתמודד עם טאלת פיתוחה והקמתה של רשות מרעה על כל המסתמע מכך לגבי היערות.
10. הגברת טחוף פעולה עם רשויות אחרות בנושא פתוח טטחים פתוחים, טמירת ערכי טבע ונוף וטפור איכות הסביבה.

11. נוער ויער - חוגמר הפעילות ההסברתית להדוק הקטרים בין הנוער ומפעל היעור.

ניהול מסק היער - יסודות לריסום ולמעקב.

לצורך עדכון אינוונטר היערות ודיווח מערכת מעקב ותכנון ביער, הוחל בביצוע חלוקה מחדש של כל היערות ובצוע סקר מקיף. החלוקה מחדש שתבצע עד סוף ינואר 77 ברכוזו של מר קוליץ מתבססת על ספרי היער הקימים, פרטי הסקר הקימים, תצלומי אויר ומפות קימות. עבודה הסקר שתרוכז ע"י מר טפטר תבוצע עד דצמבר 77 ע"י חוליות סקר, (שתים בכל חבל) שתבצענה מדגמים ותאסופנה נחוניט שיועלו על כרטסות מחטב.

לזכרו של אפרים - (דברים שנאמרו בהלוויה)

לא הטלמתי עם הרעיון שאפרים איננו עוד בחוכנו, נדמה לי שפתאום הוא יופיע, יושיט לי לטוץ ויפרוץ הצחוק : מתחתי אתכם חברה.

הוא היה אדם חם ולבבי, קטור לצוות עובדיו, מקבל אותך בלחיצת יד חזקה, כטכל ידך כמעט מתפוררת מעוצמת הלחיצה.

גופו החסון והכבד, עד לפני הודטים בודדים, לא העיד כלל וכלל שהמות מקנן בחוכו. ביטיבות הצוות הבכיר של חבל התיכון, תפס תמיד מקום קבוע, אף אחד לא תפס מקומו, ידעו שפה יושב אפרים, כסגופו החסון סוחט המעבר. השתתפותו היתה תמיד פעילה וחיונית. היה איכפת לו כל דבר ולא ידע פטרות.

אפרים ידע ללחום על זכויות עובדיו והיה מקובל על ידם כי אהבוהו וכיבדוהו. הוא שנה את המתרחלים וקולו נענה תמיד לכל קריאה על גלי האלחוט: פה נבט 16 עבור בקורת 1. כל שבוע בתוך מעונו : מטחלת עופר ניהל את מלחמתו על פיתוחו של הכרמל וחוף הכרמל. היה גאה על המטחלה היפה ובצריף הפטוט והצנוע בין צמרות העצים, היה מכניס אורחים נלבב.

לימים נתגלה לי שפטטותו חיצונית ובתוך הקליפה המחוספסת מסתתר לב רגיש ונשמה צמאה ליידע. הוא קרא הרבה ספרות יפה ואף ספרות מקצועית ובחדרו בביתו צמחו תלי הספרים באנגלית גרמנית ועברית. עטרים וטבע שנים הוא הלך בסדות של עופר וכרם מה"ל, כטמאחוריו צומחים שתילים רכים שנהפכו ליערות פאר.

רגליו הכבדות פילסו טבילים, כטמאחוריו מתקדם הבולדו זר הכבד ויוצר מערכת דרכים לטיפול ביערות ועליהם היתה גארותו כיערן.

כמו כולנו רדף אותו הפחד של טריפות יער, ונפגטנו לא פעם בלילות כאלה כטמעיניו מזדקר הצער על יער טנטרף. בטריפה האחרונה בה השתתף באחד הערבים, נטקף מהט גט העצב העמוק, הוא ידע כבר ואנו רק ניהטנו שמשו לא בסדר. בביקורים אצלו בימים האחרונים המטיף להתעניין בכל המתרחש וביקט להבטיח את עתיד אנטיו.

בדימוני וזיו האחרונים כשהמות והחיים נפגשים חליפות, צעק בכל ניחר לאטו העצובה: אמא, היער בוער אני רואה הלהבות אינני יכול לרוץ עוד, הזעיקי אנשים, אלה דבריו האחרונים של יערן גדול. עם מותו התיחמנו כולנו מאחד מהחבורה וכסאו נטאר ריק ביטיבות המפקחים.

יהי זכרו ברוך !

תקציר חכנית חידוש יער שער הגיא (צפון)

יער שער הגיא נמנה בין היערות הראשוניים שניטעו ע"י אגף היער של המנדט. נטיעתו נמשכה לסירוגין משנת 1926 עד 1941. הוא משתרע על שטח של כ-2,300 דונם על פני 2 הרים שאדמתם מורכבת מסלע דולומיטי, ברובו אדמת טרה רוסה. הצמחייה הטבעית האופינית באיזור זה מורכבת מאלון מצוי, חרוב, בר זית, ליבנה ופואית, אלה ארצישראלית ועוזרר. הגריגה והבחה מורכבות מהקידה הטעירה, אלת המסטיק, אטחר, סירה קוצנית, לוטם וצלף.

בשנת 1972 הרגישו לראשונה בהתייבשות עצי אורן ירושלים ההולכת ומתפשטת עד היום בצורה מדאיגה, אז הוחלט על בדיקות טונות בטח ובאחת מהן התברר שתופעה זו התחילה כנראה בשנת 1968/69.

עקב התופעה ההולכת ומאימת על המטך קיומו של יער זה, הוצעה חכנית חידוש טעיקרה נטיעה מחדש.

תהליך החידוש ימטך לסירוגין מ-1976/77 ועד 1983/84. היער חולק לטבע חלקות טונות לפי מצבו הבריאותי והטופוגרפי עם עדיפות להתחיל בחידוש החלקות בהן המצב חמור. מצב הבריאות של היער יכתוב את כוון החידוש כאשר קיימת האפשרות להאריך את זמן החידוש באם מצב העצים ישתפר במידה ניכרת.

חכנית החידוש המוצעת מתאימה אך ורק ליער שער הגיא עקב מצבו החמור והיא חורגת מתהליך חידוש רגיל הנמטך (בטח של 2,300 דונם) לפחות 20 שנה, וכך היערן מכתוב את חכנית החידוש ולא אטונות כמו במקרה של היער הנ"ל.

הנטיעה מחדש תבצע במגוון רחב של מיני עצי יער בנוסף לאורן ירושלמי כגון : אורן הגלעין, א. ברוציה, א. כנרי, ברוס מצוי, ברוס מקרוקרפה, ברוס אריזוני, ארזיס, פלפלון וקזוארינה, וזאת בכדי להחליף את אורן ירושלים הטולט היום באוכלוסייה היער והטובל היחיד מתופעת ההתייבשות. הנטיעה תבצע הן במערב והן בקבוצות. בנטיעה מחדש יכללו גם כמה פינות נוי המפורזות במיוחד במקומות בולטים, בפנות הנוי ינטעו במגוון רחב של עצי פרי, עצי נוי וטיחים טונים. חכנית החידוש כוללת גם סניטציה בסתי פסגות וזאת על מנת לאפשר נביטה טבעית של האורן הירושלמי בתקופה שנבטיט אלה יהיו מחוסנים נגד התופעה השוררת היום ביער זה.

תשומת לב מיוחדת ניתנה בחוכמה החדוטה לחורש הטבעי בטטה הוך מגמה לטפרו ולטקמו. בתהליך החדוטה לא יכרתו כל עצי החלקה אלא יטארו בכל חלקה עצי המחט המפותחים והבריאים כאטר הנטיעה החדוטה תעשה במרחק סביר (בהתאם להתפתחות העצים) מעצים אלו על מנת הטתתילים טינטעו לא ידוכאו ע"י העצים הנטארים. בקרנות שלא יהיה ניתן לטעת מחוטר אדמה, תיטמר וחטוקט צמחיו הגריגה והבתה ובכך חמנע חטיפת גוטיט גדולית של טלעים.

ח. אלקובי

נצול מירבי של משאבי יער

בחודש יוני השנה התקיים בהלסינקי סימפוזיון בינלאומי על אפשרויות נצול חלקה הגדול של הביומסה ביער.

בסימפוזיון זה השתתפו נציגים מ-22 ארצות, ונערך בהנהלה נציג פינלנד ואיטליה.

הדרישה העולמית ההולכת וגוברת לעץ, סיבין, מוצרים כימיים ופרוטאינים יכולה למצוא פתרונה לפי דעת משתתפי הסימפוזיון הנ"ל ע"י שמוש טוב יותר בנצול המשאבים.

בסימפוזיון הוסכם שחטיבות ביומסת היער גוברת כתוצאה מגדול האוכלוסיה, מחסור במזון ובפרוטאינים ואזילה משאבים אלטרנטיביים למזון, אנרגיה וחומרי גלם כימיים. גורמים אלה יביאו לנצול רב יותר של 3 החמרים הנזכרים.

התפתחות זו מגדילה את הצורך ביעול עבודות היער ובפיתוח טכניקות חדשות לנצול העץ. פותחו שיטות אלטרנטיביות לנצול גדמים, טורפים, ענפים וריסוק של עצים שלמים. סביר להניח שבעתיד הקרוב יפתחו שיטות כריתה לנצול חלקה הגדול של הביומסה. באותו הזמן יהיה צורך להכיר בצורה טובה יותר את הרקע הביולוגי והתוצאות שתגרמנה ע"י ניצול יתר.

נזכר בסימפוזיון שהפוריות יורדת בצורה ניכרת ע"י הוצאת העלווה והגדמים. באיזורים שבהן הקרקעות דלות יכולה פעולה כזו להזיק. ולכן, בבחי גדול עם אדמות זלות יש להשאיר במקום הכריתה עלווה וענפים דקים, כדי למנוע סיבוסים בשטח ונזקים לעצים הנשארים. יש לבחון ולבחור שיטות עבודה וכלים שיבטיחו עבודה ללא הטלכות שליליות. כמו כן סוכם שעדיפות שיטות הנצול בהן החלק הירוק מהענפים יטאר ביער.

עיבוד ונצול הגדמים (לטרף) הולך ופוחת בעיקר בגלל חוסר בכח עבודה ויעילות נמוכה של עבודה ידנית. בכל זאת רסק מגדמי עץ ניתן לערבב עם רסק קונבנציונלי במיוחד בתעשיית התאית הסולפטית מבלי להוריד מאיכותה. מכאן שרוצים לפתח שיטות כריתה גדמים.

ניצול מירבי של ענפים לא ניתן ליישום באיזורים הרריים, ויש צורך במרסקות יעילות לחומר זה.

בארה"ב התקדמו מעבר לשלב הנסיונות בריטוק עצים שלמים, במערב אירופה הראו טאפטור להגדיל את נצול העץ ב-20-25% אט מרסקים עץ שלם. לעומת זאת דרישה מוגבלת לרסק מטוג זה הוא מכסול לטמוט רב יותר בטיטה זו. בצפון אירופה נעשו מאמצים לנצול העץ השלם כאמצעי להגברת היעול והקטנת עבודה ידנית.

על דעת כולם סוכט שהטמוט בביומסה שלמה יורחב באותה מידה שהחוצרת המופקת מנצול העץ השלם תהיה דומה יותר לחומר הגלם הקונבנציונלי הנמצא בטמוט התעשייה עד כה.

מ. קולר

י ע ו ר ב א ר צ ו ת ש כ נ ו ת

1. טדרות מגן במצרים

קבוצת חוקרים ממחלקת היעור של אוניברסיטת אלכסנדריה במצרים החלה בתכנית טפוח וטפור מיני עצי הקזוארינה המטמטים לטדרות מגן. נוסף לטפוח עמידות ליובט ולרוח ינסו גם לפתח את איכות העצה לתעטיה.

המחקר ממומן ע"י "המרכז הבינלאומי למחקר ופיתוח" כאטר מטרתו לספר את טדרות המגן הניטעות בחלקים טונים של מצרים וצפון ניגריה כדי לעצור את המדבר ולהגן ואף להכטייר אדמות לחקלאות.

נטיא ד"ר דוד הופר הודיע על מענק של 270.000 דולר לניגריה, 134,000 דולר למצרים. הארצות עצמן יתרמו סכום מקביל של 423.600 דולר.

2. לימאנים בירדן

בירדן הוכרזה תכנית מחקר תלת שנתיח טמטרתה: לקבוע טיטות ולהצביע על מינים אשר יאפטרו הצלחה ביעור של איזוריט בהם כמיות הגטם מטפיקות ואזוריט צחיחים אשר הם יבטיס מדי לצמחים ואיך בהם הצלחה ללא השקאה.

חוקריט מהמחלקה ליעראות של האגף לטימור קרקע ויערות, מטרה החקלאות בירדן יאספו ויבדקו זרעים של מיני עציט טונים ביניהם אורניט, אקציות, אקליפטוטיט וברוטיט. יבחנו טיטות מטחלה ונטיעה טונות, ויקימו חלקות נטיון קבועות בכל איזורי הנטיעה העיקריים. בחלקות יבחנו טיטות הטיפול ביער כולל דילוליט בהתאם לאיכות בית הגידול ויבול העץ. כן תיבחן הטפעח המרעה על היערות.

כן יערכו נטיונות בהם תנוצל הטיטה של איטוף מי נגר עלי לטט השקית נטיעות, זה יעטה באזוריט בהם כמות הגטמים הממוצעת לחודש אחד היא כ-80 מ"מ היורדיט בטחית או שלוט טופוח.

מי הנגר העלי מאגני ניקוז גדוליט יאוגמו בעזרת סכרי עפר, המיט המאוגמים אשר יטפגו לקרקע חייבים לספק הצרכיט של עצי יער עמידים ליובט ועצי פרי מעמיקי טורט. העציט יבחנו יהיו מיני אקליפטוס, אקציה, אגוז, רימון, תאנה, ואלה.

המרכז הביין לאומי למחקר ופיתוח הקציב לכך מענק בסך -168,200 דולר. מענק זה יאפשר חלוקת סטיפנדיות לסלוסה חוקרים לטס הטלמת חוק לימודיהם במדעי היער, ולטני עובדים נוספים לטס הטלמות בקורסים קצרים בשיטות מחקר באנגליה או טורקיה. המענק יבטיח גם כיסוי הוצאות המחקר, מסכורות והוצאות יעוץ.

ממטלת ירדן הוטיפה -75,000 דולר לתכנית זו אשר עם טיומה תאפשר אספקת ידע רב ערך עבור מדינות רבות במזרח התיכון וצפון אפריקה שבהם המחקר היעוני מוגבל וצורכי היעור גדולים.

המרכז הביין לאומי למחקר ופיתוח הוא קואופרטיב ציבורי אשר הוקם ע"י בית הנבחרים הקנדי ב-1970, כדי לחמוך במחקרים המיועדים לבדוק שיטות וטכניקות לפי הצרכים המיוחדים של הארצות המתפתחות.

המיוחד במרכז זה, טלמרות שהוא ניהומך וממומן ע"י בית הנבחרים הקנדי הוא מנוהל ע"י מזכירות בין לאומית הקובעת המדיניות והעדיפויות.

גידול רציני של שריפות יער בעולם

מספר שריפות היער גדל בצורה מדהימה הן בארצות מפותחות והן בארצות מתפתחות בשנים האחרונות. בארצות מתפתחות עט גדול האוכלוסייה נוצר מחסור בטחני עיבוד ולכן מציתים החקלאים יערות כדי להכין שטח לחקלאות ולמרעה. תהליך זה גרם לירידה תלולה בכטוי יער ולהרחבת שטחי עשבים הרגישים לשריפות.

בארצות מפותחות מסוימות, במיוחד באיזור היט התיכון, התרבו שריפות יער עקב חדירת תוטבים וחיירים ליערות למטרות נופט. טכוני השריפות הוגברו עקב אופי היערות, רובט מחטניים או יערות טבעיים עשירי שיחים שבקלות נדלקים.

בהתאט לדו"ח האפ.א.או נגרמו בשנת 1973 ב-8 ארצות מסביב ליט התיכון 25.000 - 20.000 שריפות בהט נטרפו עד $2\frac{1}{2}$ - 2 מיליון דונט יער.

ב-1970 נחרכו בספרד, בעיקר בדרומה - מיליון שט מאות אלף דונט ונספו 21 איט. זו היתה גם שנה הרסנית ביותר בתולדות שריפות יער. בקליפורניה שט האקליט דומה ליט התיכון נטרפו כמעט 2 מיליון וחצי דונט ו-752 מטקים נחרכו ו-16 איט ניספו.

ידוע שהשריפות באיזור היט התיכון נגרמות לעיתים רחוקות ביותר ע"י גורמים טבעיים למטל ע"י ברק. השריפה היא כמעט תמיד תוצאה של רטלנות, עוברי אורח מטליכים בדלי סיגריות או מדליקים מדורות למטרות ביטול בזמן הטיולים, פועלים או חקלאים לא מטביחים כיאות על שריפות ענפים ופטולת בטדות. בנוסף לכך באיזורי מטוימים שיט להט הטיבות לתיירות, נרטמות לאחרונה יותר ויותר שריפות שמקורן בהצתה במתכוון, כאטר המטרה היא לגרוט להורדה זמנית של ערך הקרקע ע"י הטיפתה והטמדת היער כאוביקט בעל ערך כדי לאפטר טמוטה לבניה או למטרות אחרות שבמקרים אחרים לא היו מקבלים אטור לכך.

הרעת הנאים טביבתיים הנגרמת ע"י שריפות אילצו את האפ.א.או והחכנית הטביבתית של האו"מ

UNITED NATIONS ENVIRONMENT PROGRAM

- (U.N.E.P.)

לפתוח במבצע כדי להחגבר על בעיה זו.

המבצע מתמקד במטרות הבאות :-

1. איתור איזורים בהם יערות מועדים יותר לטריפות.
2. הכנת שיטה להערכה נכונה של סכנת הטריפות ע"י סמוס הצפיות מטאורולוגיות המטולבות עם תנאי צמחיה וטופוגרפיה.
3. עדוד מדינות לפתח ולטפח מערכות לגלוי טריפות וחזוק ארגונים ושיטות למלחמה בטריפות.
4. פתוח סתוף פעולה איזורי למטרות בקורת טריפות יער ע"י ספור חלופי ידע טכני וציוד, כמו כן עידוד מחקר וסתוף פעולה.

תכנית ברוח זו תוכן ע"י מומחי ארה"ב ל-3 איזורים (ים התיכון, סוואנות באפריקה, ויערות אורן במרכז אמריקה), בהן בעית הטריפות מוגדרת כדחופה ובהן הטגת סתוף פעולה איזורי נראה טביר עקב תנאים דומים.

מ. קולר

טיול החודש: פארק קנדה בעמק איילון

פארק קנדה מסתרע בעמק איילון על שטח של 4200 דונם בין לטרון אמאוס-יאלו ודיר איוב. רעיון הקמתו הועלה לראשונה לאחר מלחמת ששת הימים והוא נפתח לקהל בטווח תשל"ו.

הפארק נמצא במקום מרכזי במרכז הארץ, בין גוש דן לגוש ירושלים על אם הדרך העולה מתל-אביב לירושלים, והוא מתקטר לכביש לטרון רמאלה דרך בית חורון, ובתוכו עוברת הדרך המחברת את יאלו עם אמאוס והיא משמשת כעמוד השדרה התחבורתי של הפארק.

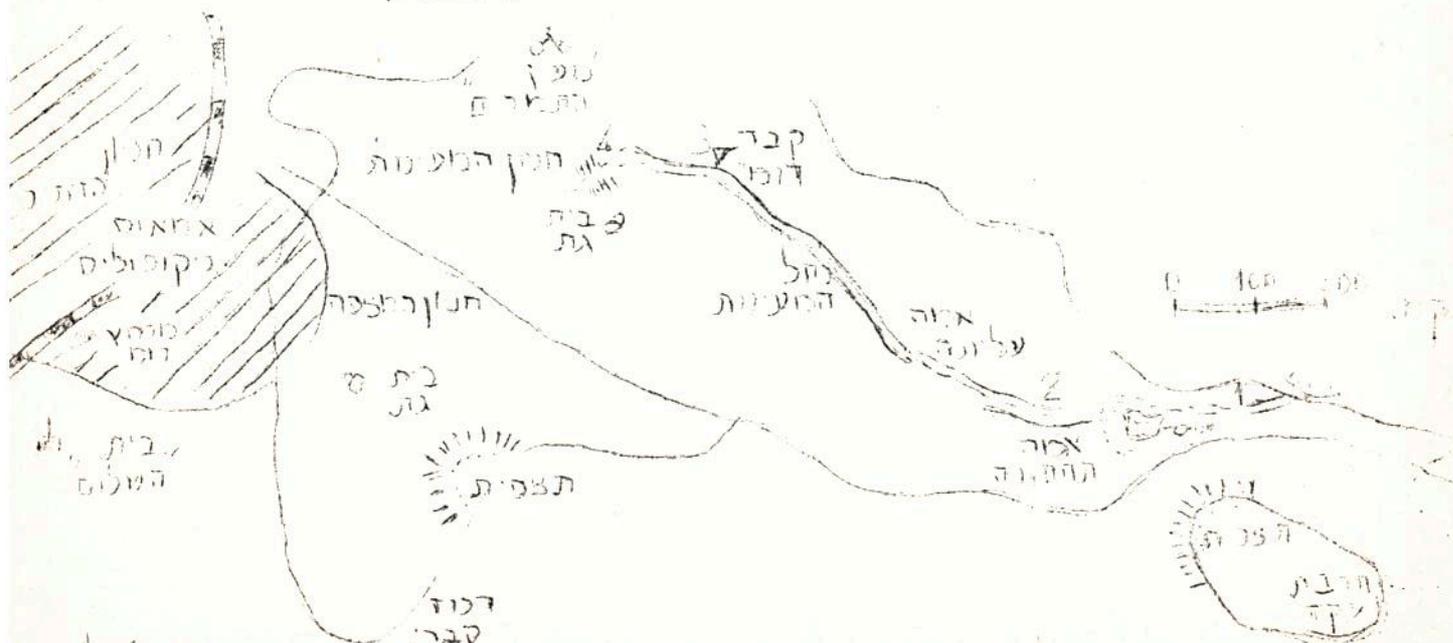
הפארק מצטיין ברבגוניות צמחייה. הוא מכיל בוטחני פרי (זיתים, שקדים, גפנים וכו') עצי חודש טבעי וחורשות קטנות מחטניות שנשעו לצל ונוף.

עמק איילון הווה מרכז התישבותי בטל מיקומו ופוריותו. בימי בית שני היה בעמק ישוב יהודי צפוף ולאחר מכן רומאי ביזנטי, ערבי וצלבני. העבר ההיסטורי העזיר של המקום מטביר לנו את שפע האתרים הארכיאולוגיים וההיסטוריים בפארק עצמו ובסביבתו הקרובה.

הנוף כדאי פתוח הפארק נתגלו בו אמות מים, קברית, מערות עמוקות וגתות. בסביבתו הקרובה של הפארק קיים מבצר עתיק ביאלו, כנסייה ביזנטית באמאוס, מנזר החקנים בלטרון ומעליו מבצר צלבני בעמק איילון.

פתוח הפארק נעשה הנוף שמור וסקום יחודי הצמחי וההיסטורי. ביער פוחחו נקודות נופס אינטנטיביות (מגרשי ספורט, פנות מחק, הניוני פיקניק) טביניהם טבילי טיול המקטרים את נקודות הפעילות עם מוקד הענין, כאשר הבניה ברובה מאבן מקומית, (טולחנות, קירות, גדרות, טרוחית).

י. הרטנזון

פארק איילון-שרדים היסטוריים